SİYASİ **ANALİZ**

Körfez'de Yaşanan **ABD-İran Gerilimi** ve Gerçekliği

H.19 Ramazan 1440 / M.24 Mayıs 2019

Hizb-ut Tahrir

Siyasi Analiz

Körfez'de Yaşanan ABD-İran Gerilimi ve Gerçekliği

Amerika, sürpriz bir şekilde İran ve İran yanlısı grupların Körfez'deki ABD askerleri ve çıkarlarına risk teşkil ettiğini belirtti. Bu yüzden alarm seviyesini yükseltti. Bölgeye uçak gemisi, amfibi savaş gemisi hatta deniz hastanesi bile gönderdi. Bu durum, Körfez'de çatışmanın yakın olduğu algısını oluşturdu. Yaşanan bu gerilim, İran'ın petrol ihracatını sıfırlamak amacıyla Amerika'nın, İran'dan petrol ithalatı için bazı ülkelere verdiği muafiyet hakkını sonlandırması ile aynı zamana denk geliyor. İran, Körfez ülkelerinin petrol ihracatı için en önemli güzergâh olan Hürmüz Boğazı'nı kapatmakla tehdit etti ve Körfez'de yaşanan kontrollü gerilim sürüyor! Bölge, Amerikan tasarımı bir savaş için bir girizgâh olabilir mi? Yoksa amaç başka bir şey mi?

Portrenin netleşmesi adına aşağıdaki hususlara bir göz atacağız:

1- Evet, başta Lincoln uçak gemisi olmak üzere Amerikan donanmasına ait savaş gemileri bölgeye gönderildikten sonra bölgedeki gerilim iyice tırmandı. Lincoln, 90 savaş uçağı kapasiteli ABD donanmasına ait en büyük uçak gemisidir. Ayrıca Amerika, uzun menzilli bombardıman uçağı B-52 Stratofortress'leri de bölgedeki üslerine gönderdi. Bölgedeki güçlerinin alarm seviyesini artırdı. Bağdat'ta görevli acil durum personeli dışındaki tüm görevlilerin ülkeden ayrılması için talimat verdi. Bütün bunların İran'a yönelik tehditler eşliğinde hızlı bir şekilde gerçekleştiği dikkatlerden kaçmıyor. "ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, İran'a *"net ve kesin bir mesaj vermek için"* uçak gemileri USS Abraham Lincoln'u Orta Doğu'ya gönderdiklerini açıkladı. John Bolton, bu önlemi *"bir dizi kaygı verici ve gerilimi artıran işaretler ve uyarılar"* sonrası aldıklarını söyledi. Reuters haber ajansı, adının açıklanmasını istemeyen ABD'li bir yetkiliye dayandırdığı haberinde, uçak gemisinin ABD güçlerine karşı olası bir saldırı iddiaları üzerine gönderildiğini bildirdi... Bolton yazılı açıklamasında, *"ABD, USS Abraham Lincoln Uçak Gemisi Saldırı Grubunu ve bir bombardıman görev gücünü, İran rejimine, ABD çıkarlarına ve müttefiklerimize karşı saldırılara amansız bir güçle yanıt verileceğine dair net ve kesin bir mesaj vermek için ABD Merkez Komutanlığı bölgesinde konuşlandırıyor"* dedi. [06.05.2019 BBC] Lincoln uçak gemisi 9 Mayıs'ta Süveyş Kanalı'ndan geçti, 14 Mayıs 2019'da da Umman Denizi'ne ulaştı. New York Times gazetesi, Savunma Bakanı Vekili Patrick Shanahan'ın Trump yönetimine İran'ın nükleer silah geliştirmeye imkân veren faaliyetleri ilerletmesi ya da ABD güçlerine saldırması halinde Ortadoğu'ya 120 bin asker gönderilmesine dair plan sunduğunu yazdı, Trump ise böyle bir planı yalanladı. [14.05.2019 Russia Today] Bütün bunlar olası İran tehdidinin ardından gerçekleşti. "7 Mayıs'ta CNN, kaynaklarından aktardığına göre ABD'li yetkililerin, İran'ın Körfez'deki teknelerine kısa menzilli balistik füzeler konuşlandırdığını belgeleyen istihbarat görüntüleri elde ettiklerini söyledi. [14.05.2019 Russia Today]

2- 4 sivil ticari kargo gemisinin, BAE'nin El Füceyra Limanı yakınlarında sabotaja uğraması ve Suudi Arabistan'ın önemli petrol tesislerine bomba yüklü drone ile saldırı gerçekleştirilmesi ABD'nin açıklamalardan öte ortamı germesine yol açtı. Saldırılar şöyle gerçekleşti:

A- BAE Dışişleri Bakanlığı, Pazar günü yaptığı yazılı açıklamada, farklı ülkelerden 4 ticari geminin, ülkenin karasuları yakınlarında sabotaja uğradığını, ancak herhangi bir can kaybı yaşanmadığını bildirdi. Bu gelişmeler ABD'nin İran üzerindeki baskılarını artırdığı bir zamana denk geliyor. Öncesinde İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, ülkesinin uluslararası yaptırımlar nedeniyle eşi benzeri görülmemiş bir baskıyla karşı karşıya olduğunu açıkladı. [12.05.2019 Middel East Online]

B- "Yemen Ensarullah Hareketi Salı günü yaptığı açıklamada, İHA'lar ile Suudi Arabistan'daki petrol tesislerine operasyon düzenlendiğini duyurdu... El Mesire televizyon kanalı askeri bir kaynaktan "7 İHA ile Suudi Arabistan'daki petrol tesislerine operasyon düzenlendiğini doğruladı. Askeri kaynak, "Bu operasyonun Yemenlilerin kendilerini savunma hakkı doğrultusunda olduğunu kaydetti. Saldırı ve kuşatmanın devam etmesi halinde daha büyük ve sert saldırılar düzenlemeye hazır olduklarını söyledi." [14.05.2019 sputniknews] Bu iki olayla birlikte Amerikan açıklamaları, Körfez'deki yakın tehlikeyi daha güçlü hale getirdi. ABD'nin Körfez'deki durumu germesi ve körüklemesi geçmişte benzer durumlardan farklılık arz ediyor.

3- Körfez'de yaşanan gerilim, savaşın kapıda olduğu algısını oluştursa da Amerika ve İran tarafından yapılan açıklamalar, savaşın uzak bir ihtimal olduğu portresi çiziyor! Söz konusu açıklamalardan bazıları şunlardır:

- Trump Perşembe günü Beyaz Saray'da düzenlenen basın toplantısında, gazetecilerin ABD'nin İran'la savaşa mı gideceğine yönelik sorusuna "Umarım olmaz" yanıtını verdi. [16.05.2019 Russia Today]

- ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi Perşembe günü yaptığı açıklamada, Trump yönetiminin İran'la savaşa gitmek için Kongre'nin onayına sahip olmadığını söyledi. Pelosi, Cumhuriyetçilerin ilerleyen saatlerde Kongre'nin sekiz önde gelen üyesine İran'la ilgili bir gizli brifing sunacağını da duyurdu." [16.05.2019 Reuters]

- New York Times gazetesi Perşembe günü isminin bilinmesini istemeyen bazı ABD'li yetkililere dayandırdığı haberinde ABD Başkanı Donald Trump'ın, Savunma Bakan Vekili Patrick Shanahan'a "İran ile savaş istemiyorum" dediğini öne sürdü. Gazete, Başkan Trump'ın Shanahan'a Çarşamba sabahı bu ifadelerini ilettiğini söyledi."

- İran'ın dini lideri Ali Hamaney, ABD'yle savaş olmayacağını söyledi. Üst düzey ülke yöneticilerin katıldığı toplantıda konuşan Ayetullah Ali Hamaney, *"ABD'yle savaş olmayacak. Ne biz savaş istiyoruz, ne de onlar."* dedi. [14.05.2019 BBC]

- ABD Savunma Bakan Vekili Patrick Shanahan, düzenlenen basın toplantısında *"Amacımız İran'ı caydırmak, savaş başlatmak değil. Savaşı başlatacak değiliz"* dedi. [22.05.2019 France 24]

ABD ve İran tarafından yapılan açıklamalar, medyada yer alan büyük bir ABD-İran savaşının kapıda olduğu ile ilgili haberlerin şüpheli olduğunu gösteriyor. Bu açıklamalardan tatmin olan İran'ın dini lideri, İranlılara ne İran'ın ne de Amerikalıların savaş istemediğini söyledi. Yani İran ya da Körfez'deki ABD gemilerinin yok edilmesine ilişkin yapılan açıklamalara göre savaş uzak bir ihtimaldir. En uzak olasılığa göre bazı askeri operasyonlar gerçekleşse bile bunların zevahiri kurtarmak için sınırlı olacağı tahmin ediliyor... ABD'li yetkililer defalarca rejimi değiştirmek istemediklerini söylediler... ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, *"Biz rejim değişikliği politikası gütmüyoruz, İran hükümetine davranışlarını değiştirmesi için eşi benzeri görülmemiş bir baskı uygulamak istiyoruz."* dedi. [03.10 2018 Ed Düstur]

4- Pekâlâ bölgede tırmanan bu gerginliğin sebepleri nelerdir? Dikkatlice bakıldığında tırmanan bu gerginliğin üç nedeninin olduğu görülür:

Birinci sebep: Küresel petrol pazarı. Amerika bugün petrol konusunda on yıl öncesine göre farklıdır. Amerika, kaya petrolü üretiminde teknolojik başarı elde etti. Petrol ihracatına izin verdi. Oysa Amerika, petrol ithalatçısı bir ülkedir. Çin, Amerika ile ticaret açığını azaltmak için ABD'den petrol ithalatını artırırken Amerika, petrol paralarını ABD'ye yatıran, hatta gerektiğinde çekemeyen başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerindeki ucuz yöneticilerden ucuz petrol ithalatını sürdürüyor. Dolayısıyla borç alan ABD'nin ulusal varlık fonlarına kendisinden başka kimse erişemiyor. Bu gerçekliğe göre ABD'nin İran'a uyguladığı baskı politikası ve petrol ihracatından mahrum bırakması, tüm dünyada petrol fiyatlarını artıracak ve bu artıştan Amerika faydalanacaktır. Zira petrol fiyatlarındaki artış, kaya petrolü üretim maliyetiyle orantılıdır. Uluslararası Enerji Ajansı, gelecekte petrol arzı görünümü hakkında belirsizliğin daha da artacağından, Amerika'nın İran ve Venezüella petrol ihracatındaki düşüşü telafi edebileceğinden söz ediyor. "Uluslararası Enerji Ajansı Çarşamba günü yaptığı açıklamada dünyanın bu yıl OPEC'ten çok az miktarda petrol talep edeceğini, çünkü ABD petrol üretimdeki artışın, İran ve Venezüella petrol ihracatındaki düşüşü telafi edeceğini belirtti." [15.05.2019 Reuters] Ayrıca "ABD Enerji Bilgi İdaresi, bu hafta yedi büyük şeyl oluşumundan çıkarılan ABD petrol üretiminin, Haziran ayında günlük 8.49 milyon varille yeni bir rekor seviyeye yükseleceğini söyledi." [17.05.2019 Reuters] Başka bir deyişle ABD petrol şirketleri, Körfez'deki politik gerginliğin ardından daha fazla petrol pompalayacak ve yaptırımlar, İran'ın petrol üretiminde gerilemeye yol açacaktır.

Ve hepsinden önemlisi, ABD gerilimi petrol tankeri ve petrol tesislerine sabotaja sevk edeceği için petrol fiyatlarını artıracaktır. "Petrol vadeli işlemleri Çarşamba günü arttı. Çünkü Orta Doğu'da gerilimin tırmanma beklentisi, küresel arzı vurdu ve bu durum, ABD ham petrol stoklarında

beklenmedik artışa neden oldu. Brent petrolün varil fiyatı, % 0,7 artışla 71,77 dolara çıktı. Texas petrolü varil fiyatı da % 0,4 artışla 62.02 dolara yükseldi... BAE yakınındaki petrol tankerlerine sabotaj düzenlenmesinden iki gün sonra Suudi Arabistan'ın, iki petrol dolum istasyonuna İHA'ların saldırı gerçekleştirdiğini açıklaması ile de petrol fiyatları arttı." [15.05.2019 Reuters]

Görüldüğü gibi İran'la ortamı germesinin ardından yükselen petrol fiyatlarından Amerika'nın faydalandığı açıktır. Amerika, kaya petrolü üretimini artırabilir. Petrol fiyatları yükseldikçe, Amerikan şirketlerinin kaya petrolü üretimi de artacaktır. Amerika'da inanılmaz derecede kaya petrolü mevcuttur. Şüphesiz ki Amerika, bu gerilimi petrol şirketlerinin yararına ön görüyor. Özellikle de Trump yönetiminde ticari mantığın baskın geldiği düşünülürse.

İkinci sebep: Amerikan şirketlerinin İran pazarındaki aslan payını güvence altına almak için İran'la yeni bir nükleer anlaşma imzalamak.

Amerika'nın, füze programı ve bölgedeki nüfuzuna ilişkin yeni bir nükleer anlaşma imzalamak için İran'la açık bir oyun oynadığı sır değil. Görüşmenin ayrıntıları hakkında bilgisi olan kaynağa göre ABD Dışişleri Bakanı Pompeo'nun Irak ziyareti sırasında Abdül Mehdi'ye söylediği şey gerçekten çok farklıydı. Pompeo'nun konuşma tonu Irak Başbakanı'nı şaşırttı. Pompeo, Abdül Mehdi'den Tahran'a, ABD'nin savaşa istekli olmadığı, Trump'ın, -kendi adıyla anılacak - yeni bir nükleer anlaşma imzalamak istediği mesajını iletmesini istedi. [15.05.2019 Noonpost] ABD Başkanı, böyle bir amacının olduğunu gizlemiyor. ABD Başkanı Donald Trump'ın İranlı liderlere yönelik yaptığı "beni arayın" çağrısının ardından Beyaz Saray, Tahran'ın Trump'a doğrudan ulaşabilmesi için iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilere aracılık eden İsviçreli yetkililere bir telefon numarası iletti. Trump, "Yapmaları gereken şey şu: Beni arasınlar, oturup konuşalım ve adil bir anlaşma yapalım... İran'a zarar vermek istemiyoruz... Güçlü, mükemmel ve iyi bir ekonomiye sahip olmalarını istiyorum. Ama aramalılar, ararlarsa konuşmaya açığız." dedi. Beyaz Saray, İranlı liderlerin doğrudan Trump'ı arayabilecekleri bir telefon numarasını Perşembe günü İsviçreli yetkililerle paylaştı. [11.05.2019 CNN Arapça] 15 Mayıs 2019'da Russia Today sitesi, ABD Başkanı Trump'ın "Kanımca İran yakında görüşmek isteyecektir." dediğini aktardı. Aynı bağlamda İran'daki reformculara yakın İntihap sitesi de, Salı günü Umman Dışişleri Bakanı Yusuf bin Alavi'nin başkent Tahran'a bir ziyaret gerçekleştirdiğini söyledi. Sitenin, 21 Mayıs 2019'de aktardığı habere göre Ziyaretin amacı, ABD ile İran arasında arabuluculuk yapmak, ABD'nin Bağdat Büyükelçiliğine düzenlenen saldırıyı ve bölgedeki diğer gelişmeleri ele almak. Site, Umman Dışişleri Bakanı Yusuf bin Alavi'nin sürpriz Tahran ziyaretinde ABD Başkanı Donald Trump'ın bir mesajını ilettiğini belirtti, ancak ayrıntı vermedi.

Üçüncü sebep: En önemli sebep budur, İran'a karşı Yahudi varlığını da içeren bir ABD-Arap koalisyonunun yürürlüğe konulması.

ABD'nin bölgedeki bazı politik hedeflerine ve bölgesel pozisyonlara bir göz atıldığında, Amerika'nın bugün İran'la ortamı germesinin en önemli nedeninin, bu koalisyonu kurmak ve kuruluşunu resmen ortaya çıkarmak olduğu görülür. Yani bölgedeki anlaşmazlığın, mübarek toprak Filistin'i işgal eden saldırgan (İsrail)'in ortadan kaldırılması ve Filistin'in İslam diyarına iade edilmesi için onunla savaşmanın farz olduğunu konusundan, bölgede İran ile mezhepsel bir anlaşmazlığa evirilmesini sağlamaktır! Başka bir deyişle Yahudi varlığının bölgeye entegre edilmesidir. Amerika ve İngiltere'nin onca yıldır başaramadığı bu hedefi, ABD, "İran korkusu" gerekçesiyle Yahudi varlığı ile normalleşme ivmesine giren özellikle Körfez'deki hain yöneticiler aracılığıyla gerçekleştirmeyi umuyor.

Bu, Yahudi varlığının tutumunda açıkça görülebilir: Körfez'deki gerilimin ardından ABD Büyükelçisi Friedman'ın da katıldığı bir törende konuşan Yahudi varlığı Başbakanı, *"İsrail ile birçok Arap ve İslam ülkesi arasındaki ilişkilerde ilerleme ve yeni bir gelişme süreci yaşanıyor."* dedi. Netanyahu, *"İran'ın saldırganlığını püskürtme konusunda birlik içindeyiz. İsrail ile tüm bölge ülkeleri ve dünyada barışın tesis edilmesini isteyen tüm ülkeler, ABD'nin yanında İran'ın saldırganlığına karşı durmalıdır."* ifadelerini kullandı. Netanyahu, bir kez daha İsrail'in gücünün arttırılması gerektiğini vurgulayarak, ülkesinin

başta ABD olmak üzere diğer ülkelerle ittifaklarını güçlendirmesinin öneminin altını çizdi." [14.05.2019 Russia Today] Yahudi varlığı ile Arap ve muhtemelen de diğer İslam ülkeleri, "İran saldırganlığını" püskürtme konusunda ABD ile aynı safta yer alıyor. Bu yüzden ABD, İran'a karşı Amerikan önderliğinde Yahudi varlığını da içeren bölgesel bir koalisyon kurmak için gerginliği artıran açıklamalar yapıyor. Gerginlik, ateşli açıklamalar, El Füceyra ve Aramco tesislerine yapılan sabotajlar, bu bölgesel NATO'yu ortaya çıkarma işlemidir ve bu işlem halen devam ediyor. Bu sürece bir girizgâh olarak 06 Nisan 2019 Pazartesi günü "Arap NATO'su" olarak bilinen "Ortadoğu Stratejik Paktı'nı" başlatmak için Katar'ın da katılımıyla Riyad'da bir Arap-Amerikan toplantısı gerçekleşti. SPA'da yer alan habere göre, "Ortadoğu Stratejik Paktı önceki gün Riyad'da Suudi Arabistan, ABD, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar ve Ürdün'ün üst düzey katılımıyla bir toplantı gerçekleşti. Toplantının bölgede ve dünyada istikrar ve güvenliğin güçlendirilmesini hedefleyen bir paktın kurulması yönünde atılan bir adım olduğu değerlendirilmesi yapıldı." [10.04.2019 Russia Today] Buna göre askeri pakt kurma işlemi tüm hızıyla devam ediyor. Yahudi varlığının, Arap ve (İslam) ülkeleriyle İran'a karşı yapılacak güvenlik koordinasyonu sevinci, ABD'nin bu yöneticilerle yaptığı müzakerelerde Yahudi varlığının da yer aldığı, ancak kamuoyuna duyurulmadığı anlamına gelir. Duyurusu Amerika'nın barış planını açıklamasından sonraya ertelenmiş olabilir. Körfez'deki hain yöneticilerin Yahudi varlığıyla normalleşmesi barış planının en önemli maddesidir.

Özetle:

1- Olayların gerilimi ve ortamın ısınması, Amerika-İran arasında kapsamlı savaş için bir başlangıç olamaz. Aksine büyük olasılıkla gerilim, yukarıda belirtilen üç sebebin gerçekleştirilmesi içindir. Ancak ne var ki bu, tetikleyici eylemleri, tehditkâr, yıldırıcı, caydırıcı açıklamaları ve davranış değişikliği ile ilgili ifadeleri nedeniyle taraflardan sıkıntıyı giderme babından zevahiri kurtarmak için sınırlı ve kısa nokta vuruşları olmayacağı anlamına gelmez!

2- ABD yaptığı açıklamalar ve savurduğu tehditlerde amacını gizlememesine rağmen ülkemizdeki özellikle de Körfez'deki yöneticilerin, bölgedeki Amerikan küstahlığı ve hegemonyasına kendilerince gerekçe üretmeleri gerçekten acı vericidir. Sanki sağır, kör ve dilsizlerdir. Anlamıyorlar. Hem dünyada hem de ahirette hüsrana uğruyorlar. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* şöyle buyurdu:

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلاً **"Bu dünyada kör olan ahirette de kördür, yolunu daha da şaşırmıştır."** [İsra 72]

H.19 Ramazan 1440
M.24 Mayıs 2019